

A Tiszaalpár külterületén végzett munka során 7 új lelőhelyet találtunk: *Borsihalmi-dűlő, Fekete-tanya I., II. és III.* (KÖH 74473, 74471, 74469); *Kanizsai-tanyától D-re I. és II.* (74475, 74479); *Hegyes-határ* (74481); *Félegyházi határszél* (74483). Felszínükről őskori(?), szarmata, népvándorlás kori, avar(?), Árpád-kori és újkori leletek kerültek elő.

Munkatársak: Sóskuti Kornél régész; Molnár Zsolt, Császi Dávid geodéziai asszisztensek; Alács Attila, Bognár Margit, Rózsa Gábor, Kovács Sándor, Bárdos Nándor, Németh Dániel, Szabados György technikusok.

PARDITKA GYÖRGYI

517. Tiszabездéd határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) U, Á, I

2010 tavaszán megelőző feltárásokat végeztünk a Záhony térség belső közúti infrastruktúrája összehangolt fejlesztésének beruházásaival érintett régészeti lelőhelyeken.

Cudar-dűlő (KÖH 51968): A lelőhely a Záhonyt Tiszabездéddel összekötő köves út mellett fekszik, egy kisebb domb K-i oldalán. A területet homok fedi, korábban a Tisza árteréhez tartozott. Az április 8. és május 28. közötti kutatás a lelőhely középső részét érintette, 1071 m²-en 6 objektumot tártunk fel. A domb tetején nem észleltünk régészeti jelenségeket, a domb oldalán pár gödör feltja jelentkezett. Mindegyik objektum telepjelenségként értelmezhető, belőlük pattintott kőeszközök és rovátkolt díszítésű, az Alföldi vonaldíszes kerámia kultúrájába tartozó kerámiák kerültek elő. A domb aljában egy kb. 50 cm vastagon homokkal borított árokszerű jelenséget tártunk fel, melyből neolit (AVK) kerámia és pattintott kőeszköz került elő. A geológiai vizsgálatok alapján a jelenség kidőlt fák maradványaiként azonosítható, melyek belső szerkezetét a vizenyős területre jellemző üledékanyag kitöltötte, s ezáltal tartósította. (Itt köszönöm meg dr. Horváth Zoltán geológusnak a kiváló elemzést).

Harangláb-dűlő (Rác-tag, KÖH 51932): A lelőhely a Tiszabездédet Tiszaszentmártonnal összekötő út mellett fekszik, egy kisebb magaslaton. Az útépités a lelőhely egy részét megsemmisítette, a jelenlegi ásatás az út melletti részeket érintette. Április 6. és május 14. között 1131 m²-en 7 objektumot tártunk fel, mindegyik egy telep részét képezte. A legkorábbi korszakba egy gödör tartozik, mely egy nagyméretű hombár töredékeit tartalmazta, a jelenség az AVK korszakba keltezhető. Az ásatás D-i térségében több, az Árpád-korra keltezhető objektum feltja jelentkezett, melyekből jól profilált, gyorskorongon készült, kannelúrás díszű kerámia került elő. Az objektumok ritkás elhelyezkedése alapján a település szélét találtuk meg, a központ nyugatabbra feküdhethet.

Páskum (KÖH 51938): A lelőhely Tiszabездéd településtől ÉK-re fekszik a Tiszaszentmárton felé tartó út mellett. A főleg homokból álló talaj sík, csak néhol található benne egy-egy kisebb mélyedés. Április 13–21.

között két objektum került elő, de keltező értékkel bíró leletanyagot nem tartalmaztak.

Munkatárs: Kriveczky Béla régész.

KISS CSABA KÁLMÁN

518. Tiszabura, Felső-Nyakas

(Jász-Nagykun-Szolnok megye) Szk, Sza

A nagykunsági árapasztó tározó építése által érintett régészeti lelőhelyek részleges feltárását az ELTE Régészettudományi Intézete végezte 2010 tavaszán.

Felső-Nyakas-hát (NK-8 lh., KÖH 56158): A 652 m² összfelületű szondázó feltáráson április 27. és május 28. között, két ütemben 36 régészeti objektumot rögzítettünk. Tiszaburától K-re a felszín szabályos ÉK–DNy irányú, hosszú homokhátakkal tagolt. Ezek legkeletibb széle a Nyakas-ér K-i partján húzódó Felső-Nyakas-hát. 2007-ben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatóságának munkatársai átlagos mennyiségű szarmata és szórványos mennyiségű, közelebből nem meghatározható őskori cserepet gyűjtöttek a hosszan elnyúló, keskeny homokhát teljes területén. Ez alapján a szükségtározó leendő gátjának alapjával érintett területen a lelőhely teljes becsült hosszán 2 m szélességű szondát nyitottunk.

A lelőhely D-i szakaszán a *késő vaskori szkíták* laktak a hátat. A kerek gödrökből álló településrészlet leletanyaga szegényes, jellemző a korongolt kerámiaanyag alacsony száma; a fémkereső-műszeres leletfelderítés is negatív eredménnyel zárult.

A lelőhely É-i szakaszán a *korai népvándorlás korára* keltezhető, K–Ny irányban futó, keskeny árkok szakaszait tártuk fel. Leletanyaguk az árkokra jellemzően szegényes, de a szarmata népcsoporthoz kötik a telepjelenségeket. A szarmata telep objektumai a vaskori jelenségeknél gazdagabb leletanyagot hordoztak; kiemelkedő a 12. sz. gödör, melyből a nagy mennyiségű, másodlagosan megégett edénytöredék mellett kiégett és nagy darabokra tört faltapasztásdarabok is napvilágot láttak. Fém leletanyagot a népvándorlás kori objektumok sem hordoztak. A lelőhely a kutatóárokotól D-i irányban is folytatódik és valószínűleg összekapcsolható az NK-9 jelű lelőhellyel.

Felső-Nyakas-halom (NK-9 lh., 56161): A 602 m² összfelületű szondázó feltárást április 27. és június 6. között, két ütemben végeztük; 22 régészeti objektumot rögzítettünk, jelenségeiket 24 stratigráfiai egységbe tagoltuk. A leendő tározó Ny-i szegélyét alkotó homokdombvonulat jellegzetes, mesterséges kiemelkedése a Felső-Nyakas-halom. A halomsír maga egy hosszan elhúzódó, É–D irányú homokhát É-i végében található. A tervezett üzemi út ennek a hátnak csupán a szélét érinti, a halmot nem bolygatja. 2007-ben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatóságának munkatársai terepbejárást végeztek a területen, de az aktuális fedettség miatt megfigyelésre nem volt módjuk, leleteket nem találtak. A mesterséges halom közelsége